

Češi loni posunuli laťku v třídění odpadů! Každý jich v průměru vytrídil bezmála 72 kilogramů!

V Praze dne 19. května 2022

Třídění odpadů v Česku nabralo loni na obrátkách. Češi nejenže udrželi rostoucí trend, třídili navíc s takovým elánem, že překvapili i celkovým množstvím vytríděného odpadu. Loni ho vytrídil každý obyvatel ČR do barevných kontejnerů v průměru 71,8 kilogramů. To je o celých 5 kilogramů více než v roce 2020!

I přes velké změny ve společnosti způsobené pandemií koronaviru rostlo množství vytríděných odpadů na jednoho obyvatele podobným tempem jako v předchozích letech. Třídění zůstali Češi věrní, v ČR se podařilo i v roce 2021 udržet stav, kdy bezmála ¾ všech obyvatel pravidelně třídí své odpady. A třídili ještě více, než kdy předtím. V průměru každý Čech vytrídil 22,5 kilogramů papíru, 16,8 kg plastů, stejné množství kovů, 15,2 kg skla a necelý půlkilogram nápojových kartonů.

Nová definice recyklace a kroky na podporu recyklace

Zásadní dopad na plnění stanovených cílů měly nové odpadové a obalové předpisy, které zavedly nová evropská pravidla. Tím nejdůležitějším byla změna statistických definic recyklace, zejména rozlišení procesu úpravy odpadů pro recyklaci od samotné konečné recyklace. Pro ČR bylo také významné vyřazení produkce certifikovaných alternativních paliv (TAP) ze statistického vykazování recyklace, kam dosud patřila. I z toho důvodu bylo nutné samotnou recyklaci (materiálové využití) ještě více podpořit.

Na pozadí epidemiologických opatření tak probíhaly dva velmi důležité procesy směřující k vyšší recyklaci. Tím prvním byla úprava způsobu sběru odpadů. V řadě obcí byly zavedeny tzv. multikomoditní sběry tříděného odpadu. Jedná se o společný sběr materiálově různých odpadů do jedné nádoby tam, kde dotřídovací linka umožňuje jejich následné oddělení. Typicky jde o sběr kovů spolu s plasty. Tento způsob sběru umožňuje intenzivní sběr všech tříděných komodit i v husté zástavbě, kde z prostorových důvodů není možné instalovat další kontejnery. Proto tuto možnost třídění uvítala řada obcí, které tak mohly bez problémů nabídnout hustou síť nádob a pytlů pro sběr kovů. Díky této změně dnes může takto kovy třídít více než 8 milionů občanů a sběrná síť pro ně se dále rozšiřuje.

Druhým podstatným prvkem pak byla započatá organizační i technologická modernizace dotřídovacích procesů na třídících linkách, zejména v případě plastů. Smyslem je především odklon od výroby TAP, do procesu recyklace, tedy zvýšení účinnosti dotřídění na jednotlivé polymery. Tento modernizační proces na třídících linkách jsme podporovali úpravou odměn, které nejen výrazně narostly, protože kvalitní dotřídění je pochopitelně dražší, ale také jsou nyní navázány na samotnou dosaženou účinnost. To pochopitelně motivuje linky k inovacím v technologii i organizaci jejich provozu.

Smyslem změny způsobu financování bylo spojit jej nikoli s množstvím upravovaného odpadu, ale především s množstvím odpadu vstupujícího do konečné recyklace. Cílem je tedy propojit financování třídících linek s měřicím bodem recyklace, který dle nové legislativy je na výstupu z dotřídovacího procesu. Současně navýšené platby reflektovaly novou zákonnou úpravu, která vyžaduje, aby i nerecyklovatelný odpad byl využit, alespoň energeticky. Díky zahájené intenzifikaci procesu dotřídění odpadu se podařilo dosáhnout dobrého výsledku recyklace i v případě plastových obalů, kde je podle nových definičních podmínek zajištění splnění požadovaného cíle recyklace nejobtížnější. Tento proces modernizace bude pokračovat i v dalších letech, protože pro splnění náročných cílů směrnice EU bude nutné dosáhnout ještě vyšší účinnosti třídění.

EKO-KOM rozvíjí systém třídění již 25 let

Rok 2021 byl pro celý systém třídění a recyklace náročný. Nejen, že se v oblasti nakládání s odpadem projevovale řada problémů spojených s epidemií, ale také se zásadně změnily prakticky všechny předpisy spojené s odpady a recyklací obalů. EKO-KOM, a.s., problémy překonal ve spolupráci s obcemi, městy i odpadovými firmami. Letos je to již 25 let soustavné spolupráce na rozvoji sběrné sítě, jejím financování, na vylepšování technologií třídících linek a rozvoji recyklace obalů.

Třídění a recyklace obalů pomáhá snižovat uhlíkovou stopu

Díky třídění odpadů v domácnostech a obcích vzniká surovina, která se na třídících linkách dotřídí na jednotlivé druhotné suroviny připravené k recyklaci a využití - pro výrobu nových produktů nebo jako zdroj energie či náhrada hnědého uhlí v teplárnách. Tříděním odpadů se snižuje zátěž životního prostředí - každoročně tříděním a recyklací obalových odpadů šetříme přírodní zdroje surovin, energii a zamezujeme rozšiřování skládek. A díky třídění a recyklaci odpadů se nám také daří významně snižovat uhlíkovou stopu. Loni se podařilo dosáhnout úspory CO₂ ekv. ve výši přes 980 000 tun. Podrobné informace o výsledcích systému třídění a recyklace EKO-KOM za rok 2021, včetně grafů, naleznete v příloze.

Kontakt: Lucie Müllerová, tisková mluvčí EKO-KOM, a.s., mullerova@ekokom.cz, tel.: 602 186 205, www.ekokom.cz, www.jaktridit.cz

O společnosti EKO-KOM

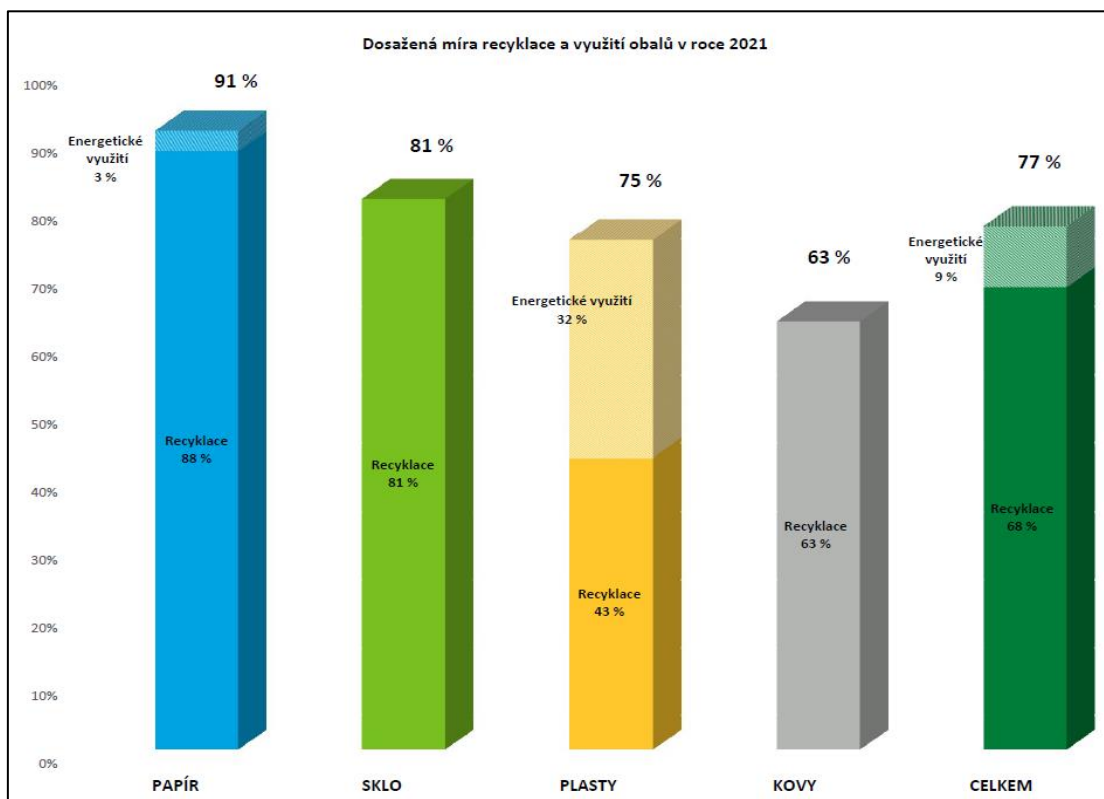
Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM zajišťuje provoz systému třídění a recyklace obalových odpadů na základě autorizace vydané MŽP dle zákona o obalech 477/2001Sb. Neziskový systém EKO-KOM funguje na principu aktivní spolupráce průmyslových podniků, měst a obcí, úpravců odpadů a jejich finálních zpracovatelů.

PŘÍLOHA TISKOVÉ ZPRÁVY

Výsledky systému EKO-KOM za rok 2021

Na trh v ČR bylo v roce 2021 celkem uvedeno 1,33 milionu tun obalů, z toho se pak podařilo vytřídit a předat k recyklaci nebo jinému využití 1,02 milionu tun, tzn. celková míra recyklace a využití dosáhla 77 %.

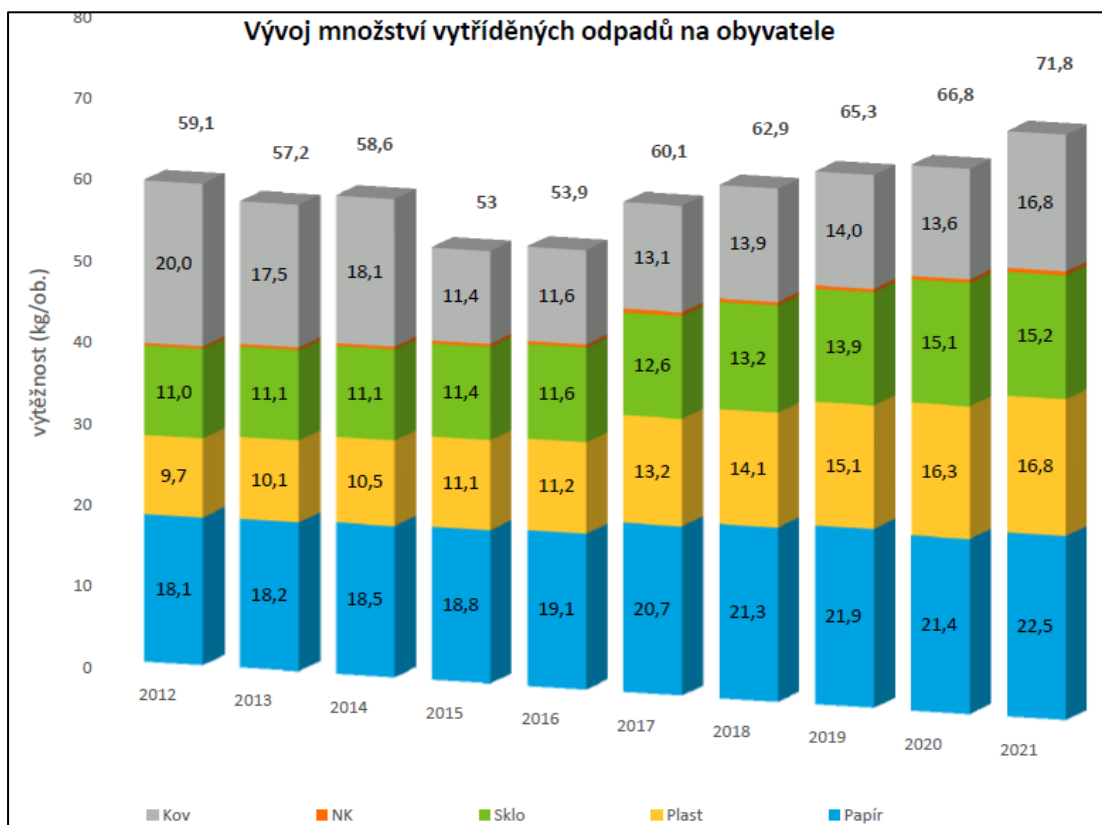
Nejvyšší míry celkového využití se podařilo dosáhnout tradičně u papírových obalů, míra recyklace činila 88 % a další 3 % byla využita energeticky. U skla dosáhla míra recyklace 88 % a u kovových obalů 63 %. U ostře sledovaných plastových obalů se míra dosažené recyklace zvýšila oproti roku 2020 na 43 % a energeticky využito bylo dalších 32 %. Celková míra využití plastových obalů tak dosáhla 75 %. Je vhodné připomenout, že vytříděné odpadní plasty jsou velmi různorodé a obsahují i neplastové příměsi. To komplikuje dotřídění plastů a snižuje účinnost dotřídovacích linek oproti jiným materiálům.

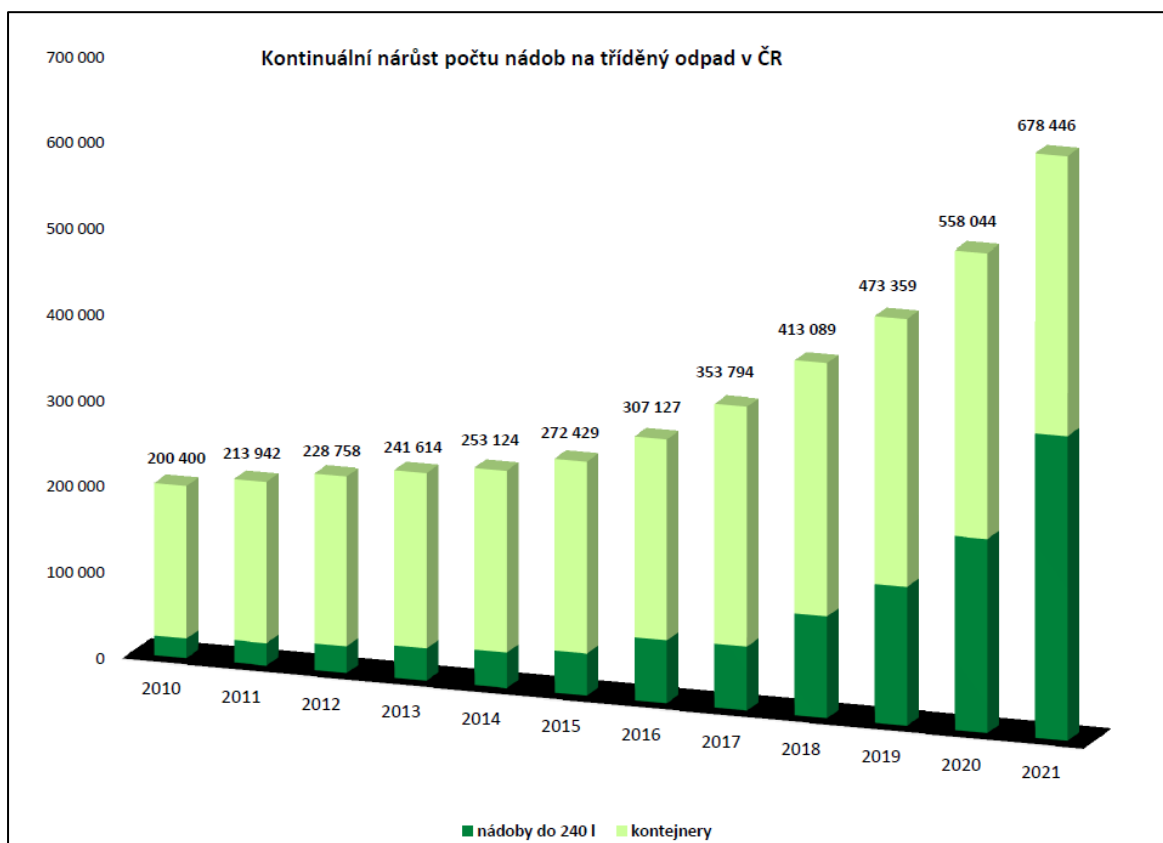
Vyšší účinnost dotřídění na třídících linkách bohužel sebou nese i vyšší náklady na energii a lidskou práci. Proto jsme v minulém roce zvýšili finanční odměny třídačkám i ve vazbě na dosahované účinnosti dotřídění.

V České republice se dlouhodobě daří udržovat vysokou účast obyvatel na třídění odpadů. Tato činnost je již pro většinu národa naprostou samozřejmostí, v roce 2021 pravidelně třídilo své odpady 73 % obyvatel. Jak vyplývá z nejnovějších průzkumů, nejčastěji třídí odpady lidé ve věkové kategorii 30 až 49 let. Byť se loni procento třídačů nezvýšilo, celkem významně se však zvýšila výtěžnost tříděného odpadu přepočtená na jednoho obyvatele.

Každý Čech loni vytřídil do barevných kontejnerů a menších nádob umístěných přímo u domů bezmála 72 kilogramů odpadů, což je meziročně o 5 kilogramů více! K velkému posunu došlo především u kovů, těch vytřídil každý obyvatele v průměru o 3,2 kilogramu více než v roce 2020.

Jedním z hlavních faktorů, které často rozhodují o tom, zda lidé své odpady třídí, je určitý komfort. To znamená, že barevných kontejnerů musí být dostatek a lidé to k nim nesmí mít daleko. Splnění nových ambiciózních cílů evropských směrnic vyžaduje další nárůst třídění, a proto spolupracujeme s obcemi na intenzifikaci zahušťování sběrné sítě tam, kde dosud neodpovídá potřebám domácností. Nicméně již dnes Česká republika disponuje jednou z nejkvalitnějších sběrných sítí v Evropě, lidé mají k dispozici více než 678 000 barevných kontejnerů a menších nádob na tříděný odpad. A s každým rokem se zkracuje i vzdálenost, kterou musí k nejbližším barevným kontejnerům absolvovat. V roce 2021 se průměrná vzdálenost zkrátila o další metr, na pouhých 89 metrů (to je zhruba 127 kroků). Přitom v roce 2001 byla průměrná vzdálenost okolo 200 metrů.

Nádobový sběr je v České republice doplněn ještě dalšími způsoby sběru tříděného odpadu – někde tak mohou občané třídit odpady doma rovnou do barevných pytlů, případně prostřednictvím sběrných dvorů nebo výkupu druhotných surovin. Novinkou posledních let je i tzv. vícekomoditní nádobový sběr, kdy lze například do žlutého kontejneru třídit spolu s plasty i kovy či nápojové kartony v návaznosti na dotřídňovací linku, která je schopná jednotlivé frakce efektivně odtrždit pro účely materiálové recyklace. Tyto způsoby sběru narůstají na oblibě, protože často řeší prostorová omezení v obcích a přináší také úspory exhalací při zajišťování svozu.

„Docházková vzdálenost k barevným kontejnerům je v motivaci obyvatel k třídění odpadů jedním z klíčových faktorů. V roce 2021 se udávaná průměrná vzdálenost, kterou musí lidé s tříděným odpadem ujít, zkrátila na 89 metrů“, říká ředitel oddělení komunikace EKO-KOM, Lukáš Grolmus.

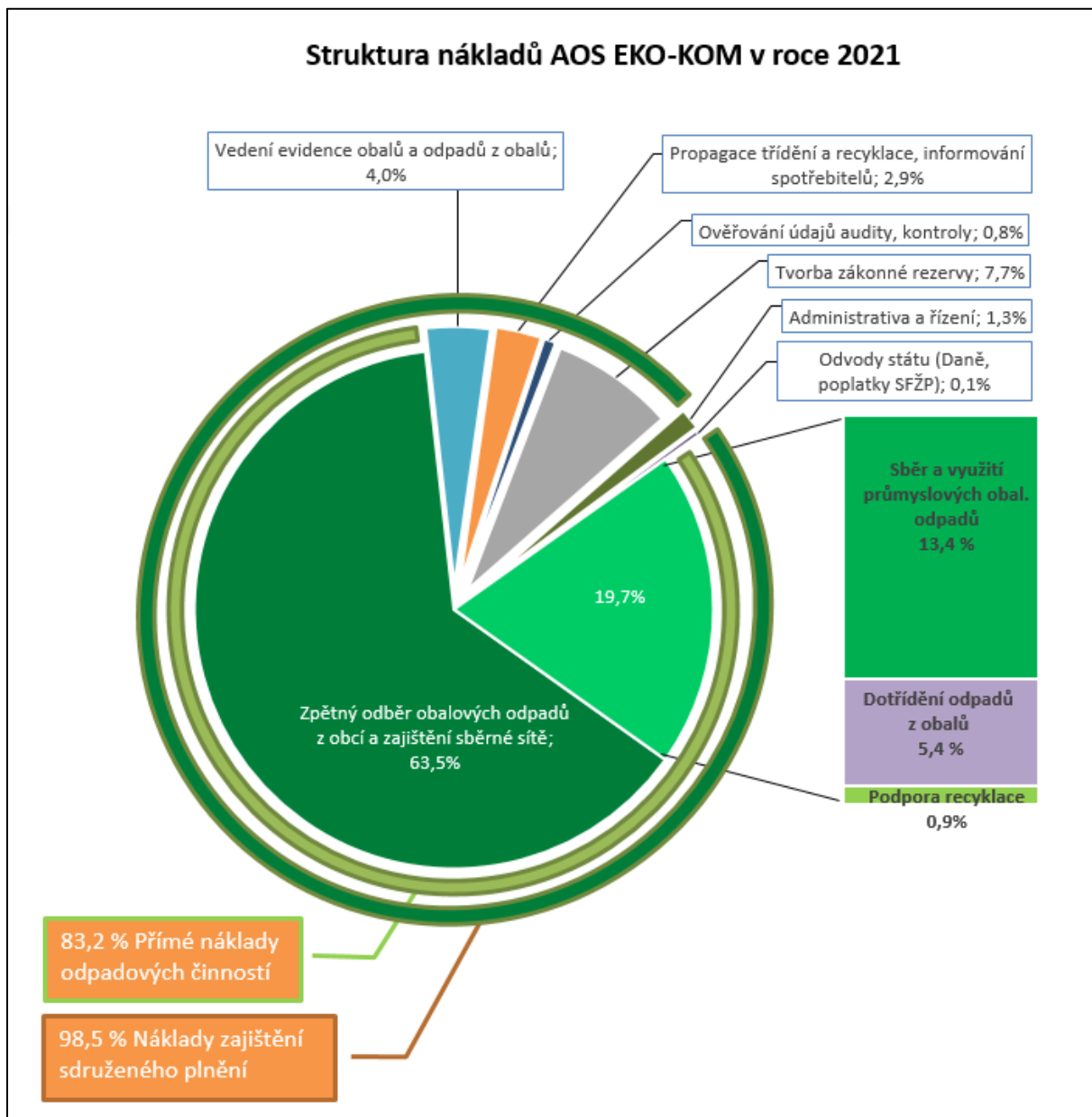
Sruktura nákladů systému EKO-KOM

Celých 98,5 % ročních nákladů AOS EKO-KOM, a.s., bylo v roce 2021 použito na zajištění sdruženého plnění. Konkrétně bylo rozdělení následující: více než 83 % představovaly přímé náklady odpadových činností (sběr obalů a zajištění sběrné sítě v obcích, sběr a využití průmyslových obalů, dotřídění odpadů z obalů, přímá podpora recyklace obalových odpadů). A vzhledem k tomu, že pro třídění obalových odpadů jsou klíčové obce a jejich obyvatelé, připadá největší část právě na obce. Přímé platby zapojeným obcím za zajištění zpětného odběru obalových odpadů a sběrné sítě a za jejich předání prostřednictvím svozových firem k dotřídění a zpracování v roce 2021 tvořily celkově 63,5 %. Výše odměn obcím je pak závislá zejména na množství vytržiděných odpadů a roste spolu s účinností systému sběru. Téměř 20 % celkových nákladů systému tvořily náklady na dotřídění obalových odpadů, náklady spojené se sběrem a využitím průmyslových obalových odpadů a na přímou podporu recyklace a využití odpadů z obalů.

Bezmála 8 % nákladů (7,7 %) bylo nutné vynaložit na tvorbu zákonem předepsané rezervy. V minulosti byla vytvářena kapitálová rezerva, z níž se pak hradily například mimořádné náklady AOS na sběr a recyklaci obalových odpadů při neočekávaných propadech cen druhotných surovin. Dle nové legislativy je tvorba rezervy pro AOS již povinná. Tato povinnost je stanovena v § 21a zákona č. 477/2001 Sb., o obalech, kde je přímo uvedeno, že **„Autorizovaná společnost je povinna vytvořit rezervu určenou na krytí budoucích nákladů na sdružené plnění povinností osob uvádějících obaly na trh nebo do oběhu, zohledňující finanční rizika s tím spojená, jejímž cílem je zajistit kontinuitu a dostupnost poskytování služeb ze strany autorizované společnosti.“**

Výše této zákonné rezervy má do roku 2025 odpovídat nejméně 50 % celkových nákladů autorizované společnosti. A proto, než rezervy dosáhnou této výše, bude jejich tvorba nezbytnou a významnou součástí systémových nákladů.

Náklady na zajištění průkazné evidence všech obalových a odpadových toků, a to včetně její kontroly a pravidelných auditů, tvořily loni 4,8 %. Necelá 3 % nákladů pak byla vynaložena na povinnou osvětu, vzdělávání žáků v oblasti ochrany životního prostředí, informování spotřebitelů a na další činnosti vedoucí ke správnému a efektivnímu třídění odpadů v ČR. Vlastní náklady na administrativu a řízení činily 1,3 % a zákonné odvody státu představovaly 0,1 % z celkových nákladů.

O společnosti EKO-KOM

Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM zajišťuje provoz systému třídění a recyklace obalových odpadů na základě autorizace vydané MŽP dle zákona o obalech 477/2001Sb. Neziskový systém EKO-KOM funguje na principu aktivní spolupráce průmyslových podniků, měst a obcí, úpravců odpadů a jejich finálních zpracovatelů.